

Anslagsbelastning och prognoser för Pensionsmyndighetens anslag Budgetåren 2024–2027

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

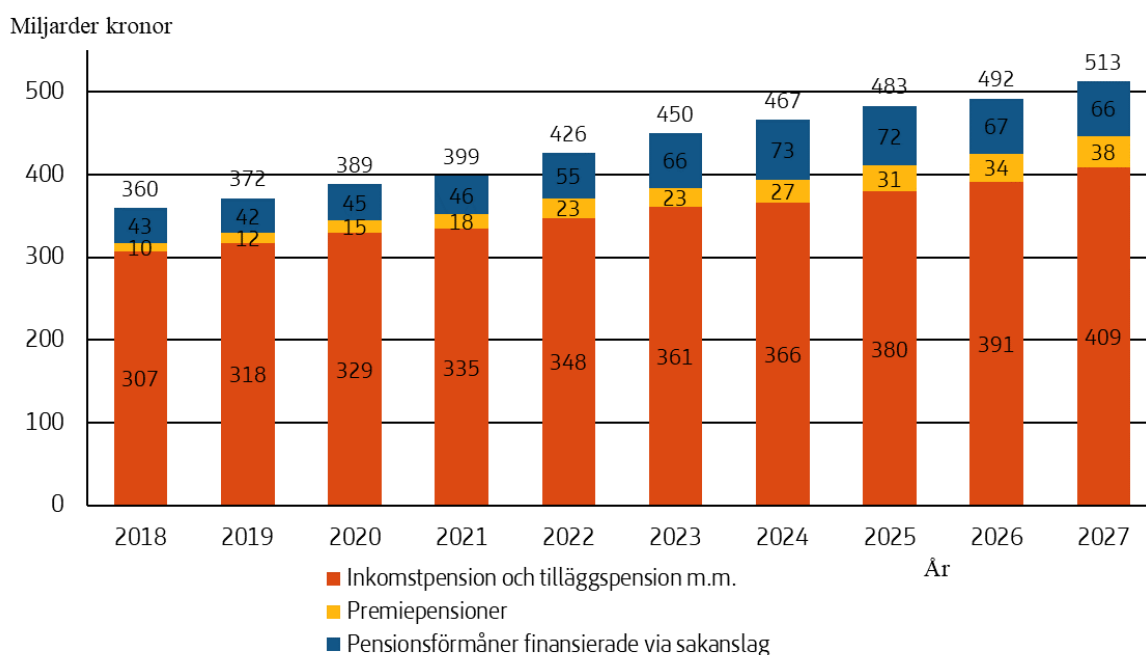
Anslagsbelastning och prognoser för Pensionsmyndighetens anslag	1
Budgetåren 2024–2027	1
Sammanfattning	1
Försäkringsutgifter	1
Administrationskostnader	2
Inledning	4
Uppdrag	4
Prognosunderlag	5
Prognoser för inkomstindex och balanstal	7
Följsamhetsindexering och basbelopp	11
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	14
1:1 Garantipension till ålderspension	14
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	16
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	18
1:4 Äldreförsörjningsstöd	20
1:5 Inkomstpensionstillägg	23
2:1 Pensionsmyndigheten	25
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	30
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	30
1:7 Pensionsrätt för barnår	33
Ålderspensionssystemet vid sidan om statens budget	35
Analys 35	
Jämförelse med föregående prognos	40

Sammanfattning

Försäkringsutgifter

I diagrammet nedan redovisas utgiftsutvecklingen 2018–2027 avseende pensioner och pensionsrelaterade förmåner.

Figur 1. Utgifter för pensionsförmåner åren 2018–2027, miljarder kronor

De totala utgifterna förväntas öka enligt prognosen, från 360 miljarder kronor år 2018 till 513 miljarder kronor år 2027. Det är en ökning med 42 procent under hela perioden. Utgifterna ökar främst som en följd av att antalet ålderspensionärer ökar och att pensionerna ökar nominellt. Den nya förmånen inkomstpensionstillägg bidrar också till ytterligare utgiftsökning från och med september 2021. Nivån för garantipension höjdes med 1 000 kronor per månad från augusti 2022 vilket höjer utgifterna för garantipension. Antalet ålderspensionärer med inkomstpension eller tilläggspension beräknas öka från 2,3 miljoner i december år 2023 till 2,4 miljoner år 2027.

Nedanstående tabell visar prognosen för indexeringen av inkomstpensionen för respektive år. Från de antaganden som gjorts avseende inkomstindex/balansindex beräknas följande förändringar för inkomstpensionerna (och tilläggspensionerna efter 65 år):

Förändring av inkomstpensioner, procent

	2024	2025	2026	2027
Februariprognos	+1,0	+2,2	+2,5	+3,0
Aprilprognos	+1,0	+2,2	+2,4	+2,6

Inkomstpensionen för år 2024 ökar med 1,0 procent och prognostiseras att öka med 2,2 procent 2025 vilket är i linje med föregående prognos. Beräkningen baseras på makroekonomiska antaganden från Konjunkturinstitutets (KI) prognos i mars.

Prisbasbeloppet ökar med 9,1 procent 2024 vilket är en relativt kraftig ökning. För år 2026 prognostiseras prisbasbeloppet minska något.

Antalet ålderspensionärer beräknas öka under åren 2024–2027 eftersom det är fler som tillkommer än som avlider. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i större utsträckning än äldre pensionärer. Under prognosperioden beräknas antalet ålderspensionärer som får garantipension minska något beroende på höjd riktålder 2026 samt indexering som sänker beloppet för garantipension. Antalet som får bostadstillägg beräknas öka svagt under prognosperioden.

Förändring av utgiftsprognos

Utgifterna för garantipension prognostiseras minska 2026–2027 till följd av sänkt prognos för prisbasbelopp. Utgifterna för inkomst- och tilläggspension har i förhållande till föregående prognos sänkts för 2026 och 2027 som en följd av förändringar i prognosen av inkomstindex.

Utgiftsprognosen för äldreförsörjningsstöd har sänkts jämfört med föregående prognos. Antalet förmånstagare för äldreförsörjningsstöd beräknas bli något lägre jämfört med föregående prognos.

Prognosändringarna för övriga förmåner kan betraktas som relativt små bortsett från de förändringar som orsakas av ändrade prognoser för inkomstindex och prisbasbeloppet.

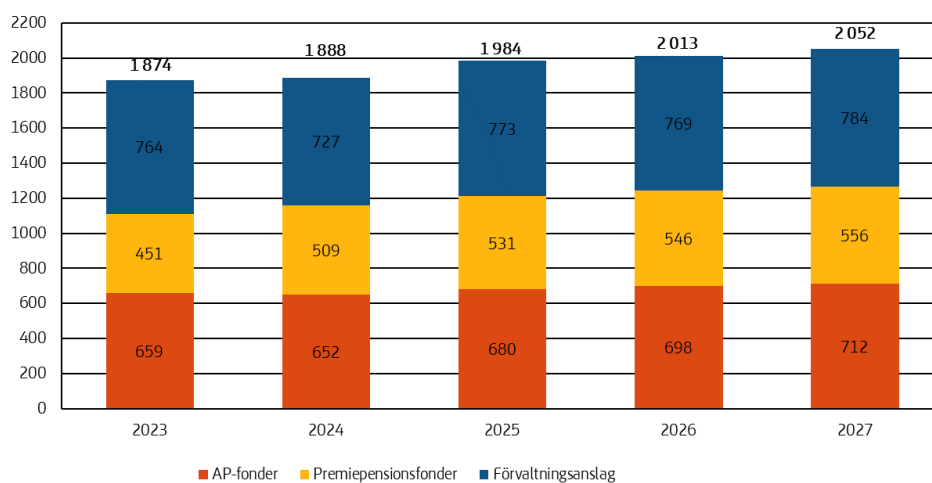
Administrationskostnader

Pensionsmyndigheten har ett fortsatt mycket ansträngt ekonomiskt läge framför allt på grund av att anslagstilldelningen 2024 jämfört med 2023 medfört att myndighetens möjlighet att bedriva anslagsfinansierad verksamhet minskat med 6 procent, vilket är en betydande minskning. En budgetförsäkring innevarande år för att bland annat möta myndighetens sparberedning är en fortsatt personalminskning till följd av naturliga avgångar. Kostnadsutfallet första kvartalet 2024 visar på en hög anslagsbelastning där minskad personalomsättning spelar en stor roll. Utfallet mot anslaget följs och analyseras löpande för att åtgärder vid behov ska kunna vidtas, där en utökad anslagskredit 2024 kan vara ett sätt att mildra konsekvenser för verksamheten.

Myndigheten noterar föreslaget anslagstillskott i vårändringsbudgeten som inte kommer minska anslagsbelastningen eftersom tillskottet medför krav på ökade ambitioner inom kontrollområdet.

Pensionsmyndigheten har i Budgetunderlaget 2025-2027 redogjort för behov av medel avseende ofinansierade verksamheter. Detta ytterligare finansieringsbehov ingår inte i beräkningen av prognosen eftersom det inte rymms inom tillgängliga medel, men har givetvis negativ inverkan på den verksamhet som kan bedrivas och de resultat som uppnås framåt om det fortsatt lämnas ofinansierat.

Figur 2. Administrationskostnader i löpande priser åren 2023–2027, mnkr

Inledning

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2024 ska Pensionsmyndigheten redovisa utgiftsprognoser för 2024–2027 i statens informationssystem Hermes. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statsbudgeten. De antaganden som ligger till grund för prognoserna ska redovisas. Prognoserna ska lämnas i löpande priser.

Denna rapport är svar på regeringsuppdraget och redovisas genom inrapportering i Hermes.

Uppdrag

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2024 ska följande redovisas:

- preliminärt utfall för 2023 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget (endast februari)
- belastning på samtliga anslag och anslagsposter redovisat totalt samt fördelat per månad (redovisas inte i februari)
- prognoser för 2024 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisat totalt samt fördelat per månad
- beräkningar av samtliga anslagsnivåer och anslagsposter samt utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2024–2027
- prognoser för balanstalet för 2025–2027
- prognoser för inkomstindex för 2025–2027
- förklaring till och analys av utfall i samband med förändringar i prognoser
- beskrivningar av eventuella förändringar av prognosmodeller
- prognosen för ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit enligt 7 kap. 4 § budgetlagen (2011:203) och hur skulden belastar anslag, respektive AP-fonderna och premiepensionssystemet
- användningen av den särskilda krediten enligt 7 kap. 6 § budgetlagen (2011:203)

I denna rapport redovisas prognoser för åren 2024–2027 för Pensionsmyndighetens sakanslag inom utgiftsområdena 11 och 12 samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Dessutom redovisas prognoser för balanstalet och inkomstindex i ett eget avsnitt.

En sammanfattande tabell över anslagsuppföljningen inkluderande jämförelse med statens budget redovisas i bilaga 1. Utvecklingen av antal

förmånstagare, antal utbetalningar och av olika medelbelopp m.m. redovisas i bilaga 2. Månadsfördelade prognoser för år 2024 redovisas i bilaga 3.

Prognosunderlag

Pensionsmyndigheten utnyttjar det mest aktuella dataunderlag som finns tillgängligt. Detta innebär att statistik för oktober har kunnat användas som underlag i prognosen. Ekonomiskt utfall för mars 2024 har använts som underlag.

Hänsyn har tagits till kända regeländringar och lagda propositioner med lagförslag. Däremot har hänsyn inte tagits till av regeringen aviserade regeländringar för vilka lagförslag saknas eftersom det då inte finns underlag för beräkningar.

De makroekonomiska antaganden om löneutveckling, prisbasbelopp med mera som använts i beräkningarna anges i bilaga 2. Dessa antaganden har erhållits från Konjunkturinstitutet (KI) mars 2024. För inkomstindex, inkomstbasbelopp och balanstal har dock Pensionsmyndigheten gjort egna prognoser. Till beräkningarna har vidare SCB:s befolkningsprognos från april år 2023 använts.

Balanstalets utveckling är osäker vilket bland annat beror på svårigheterna att bedöma börsutvecklingen och därmed också hur AP-fonderna kommer att utvecklas. Pensionsmyndigheten väljer därför att presentera tre alternativa beräkningar för balanstalet.

Hur de olika makroekonomiska förutsättningarna påverkar utgifterna redovisas under respektive anslag. Där redovisas även hur förändrade antaganden kan påverka utgiftsprognoserna i olika riktningar.

Kontaktpersoner

Anslag		Kontaktperson
	Prognoser för inkomstindex och balanstal	Erik Granseth, Farhad Rouhani-Kalleh
11.1:1	Garantipension till ålderspension	Stefan Granbom
11.1:2	Efterlevandepensioner till vuxna	Dan Frankkila
11.1:3	Bostadstillägg till pensionärer	Stefan Granbom
11.1:4	Äldreförsörjningsstöd	Stefan Granbom
11.1:5	Inkomstpensionstillägg	Dan Frankkila
11.2:1	Pensionsmyndigheten	Johan Söderberg
12.1:5	Barnpensioner och efterlevandestöd	Stefan Granbom
12.1:7	Pensionsrätt för barnår	Erik Granseth
	Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	Dan Frankkila

Samtliga kan nås på telefon 0771-771 771

Prognoser för inkomstindex och balanstal

Enligt regleringsbrevet för Pensionsmyndigheten ska prognoser lämnas för balanstalet och inkomstindex för 2024–2027.

Inkomstindex baseras på förändringen av genomsnittlig pensionsgrundande inkomst mellan två år. Pensionsgrundande inkomster (PGI) som överstiger 0,423 prisbasbelopp ingår för individer som är mellan 16–64 års ålder. Både inkomster över och under det så kallade avgiftstaket på 8,07 inkomstbasbelopp ingår i inkomstmättet.

Inkomstindex för åren 2025–2027 är beräknat utifrån Konjunkturinstitutets prognos för summa PGI. Pensionsmyndigheten har gjort en prognos för antal med PGI som baseras på Konjunkturinstitutets prognos för sysselsättning samt SCB:s befolkningsprognos och har därefter färdigställt prognosen för inkomstindex för åren 2025–2027. Den antagandebild som använts till prognoserna finns i bilaga 2.

Inkomstindex för år 2024 är 208,41 vilket innebär att indexet ökar med 2,6 procent jämfört med år 2023. Prognos för de olika delarna i inkomstindex redovisas nedan.

Tabell 2. Prognos pensionsgrundande inkomst (PGI)

Förklaringspost	Utfall			Prognos			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Summa PGI (miljarder kronor)	1 908	2 009	2 122	2 232	2 312	2 415	2 530
Procentuell utveckling	2,0	5,3	5,7	5,1	3,6	4,6	4,8
Antal med PGI (tusental)	5 405	5 485	5 594	5 639	5 666	5 690	5 715
Förändring (tusental)	-45	+80	+109	+45	+27	+24	+25
Snittinkomst (tusental kronor)	353	366	379	396	408	424	443
Procentuell utveckling	2,8	3,8	3,6	4,3	3,1	4,0	4,3

Utvecklingen av antalet personer i åldern 16–24 som arbetar och som når över inkomsten på 0,423 prisbasbelopp per år har relativt stor betydelse för antalet med pensionsgrundande inkomst. Antalet med pensionsgrundande

inkomst för dem som är äldre förändras inte så mycket från år till år. De yngre har i regel låga inkomster. Under senare år har befolkningen ökat. Sysselsättningen har ökat under senare år men under pandemin 2020 minskade antalet sysselsatta. Antalet med pensionsgrundande inkomst har därför ökat de senaste åren fränsett 2020 då antalet minskade. Återhämtningen efter pandemin har lett till relativt stora ökningar av PGI-summa och antal med PGI.

Summa PGI styrs främst av lönesummeutvecklingen men till viss del även av prisbasbeloppets utveckling eftersom prisbasbeloppet påverkar många socialförsäkringar.

Det är förhållandevis små skillnader i inkomstindex jämfört med föregående prognos för åren 2025–2027.

Tabell 3. Prognos inkomstindex

	Fastställda inkomstindex				Prognos		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Procentuell förändring av inkomstindex	2,2	4,1	4,6	2,6	3,8	4,0	4,3
Inkomstindex, ny prognos	186,52	194,19	203,13	208,41	216,36	225,09	234,74
Inkomstindex, föregående prognos				208,41	216,48	225,55	236,02

Beräkningen av *balanstalet* baseras på samma antaganden som utgiftsprognoserna. Balanstalet består av tre komponenter, avgiftstillgång, AP-fondernas fondkapital samt pensionsskuld.

Ett gemensamt antagande har gjorts för utvecklingen av aktiekurserna. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna AP-fondens ställning och därmed balanstalet. Vid beräkningen antas att aktier ger en överavkastning i förhållande till korta räntor på 3,5 procent, inklusive utdelningar. Av dessa 3,5 procent förväntas ungefär 2,5 procentenheter komma från utdelning och ungefär 1 procentenhet från orealiserad avkastning. Korta räntor förväntas bidra med ungefär 1,5 procent avkastning. Avkastningsantagandet är behäftat med mycket stor osäkerhet och bör inte betraktas som en ”prognos”. Även två alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar balanstatsprognosen. De övriga två alternativen ska ses som en känslighetsanalys om hur balanstalet påverkas av antagandet om

aktiekursernas utveckling. I det optimistiska alternativet har antagandet höjts med tio procentenheter för varje år jämfört med huvudalternativet och i det pessimistiska alternativet har det sänkts lika mycket.

Den tabell som följer redovisar bland annat de antaganden som gjorts för kursutvecklingen 2024 till 2025. Något antagande om kursutvecklingen 2026 och 2027 behöver inte göras eftersom balanstalet för 2026 och 2027 baseras på utfallen för 2024 och 2025. I tabellen visas utfallet för balanstalet för 2024 och 2025 och en prognos för 2026–2027. Från och med 2017 har det införts dämpade balanstal som i stället för balanstalen används vid beräkning av balansindex. Detta innebär att bara en tredjedel av balanstlets avvikelse från 1,0 påverkar balansindex. Det dämpade balanstalet redovisas endast för huvudalternativet.

Enligt beräkningarna kommer inte en ny balanseringsperiod inledas under prognoshorisonten för något av alternativen. Prognosen är osäker och det finns en risk för både en bättre och en sämre utveckling. Det som skiljer alternativen åt är den förväntade utvecklingen av aktiekurserna vilket påverkar AP-fondernas tillgångar.

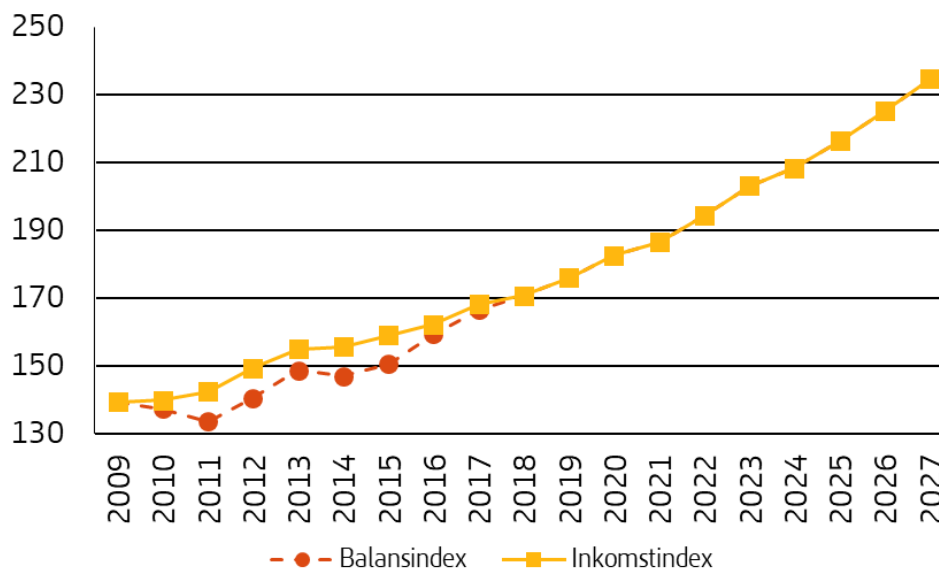
Tabell 4. Prognos för balanstal enligt de tre olika alternativen

Antagande och scenario	2024	2025	2026	2027
Aktiekursernas utveckling, %				
- Huvudalternativ	+7	+4		
- Optimistiskt alternativ	+17	+14		
- Pessimistiskt alternativ	-5	-6		
Balanstal	Utfall	Utfall	Prognos	Prognos
- Huvudalternativ	1,1295	1,1206	1,1502	1,1409
- Optimistiskt alternativ			1,1629	1,1677
- Pessimistiskt alternativ			1,1375	1,1158
Dämpat balanstal				
- Huvudalternativ	1,0432	1,0402	1,0501	1,0470

Balanstalet utfall för 2025 beräknas bli 1,1206. Tillgångarna var cirka 1 312 miljarder kronor högre än skulderna vid utgången av 2023, se Tabell 5. Huvudalternativets prognos för balanstalet är i linje med föregående prognos. Prognosen för 2026 är högre än utfallet för 2025, främst på grund av en ganska stor ökning av avgiftsinkomsterna under 2024 men också för att det varit en gynnsam start på aktiemarknaderna vilket påverkar AP-fondernas tillgångar.

Diagrammet som följer visar utvecklingen och prognoser för inkomstindex och balansindex i huvudalternativet. Sedan 2018 kommer det endast att finnas inkomstindex och inte något balansindex enligt beräkningen.

Figur 3. Inkomstindex och balansindex 2009–2027

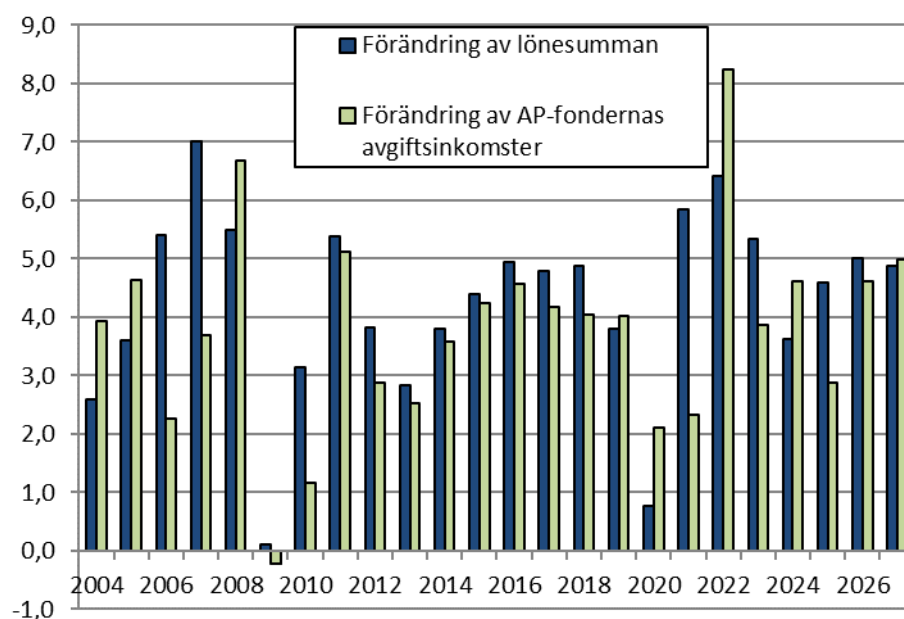

Pensionssystemets tillgångar består till största delen av avgiftstillgången vars utveckling styrs av pensionssystemets avgiftsinkomster och omsättningstiden. Avgiftsinkomsterna består av en arbetsgivaravgift och egenavgift samt en allmän pensionsavgift och en statlig ålderspensionsavgift.

Arbetsgivaravgiften och den allmänna pensionsavgiften utgör tillsammans drygt 90 procent av avgiftsinkomsten och de påverkas av lönesummans utveckling. Egenavgiften kan ha en annan utvecklingstakt, men den avgiften utgör bara ungefär en procent av avgiftsinkomsterna. Den statliga ålderspensionsavgiften utgör för närvarande 7–8 procent av avgiftsinkomsterna. Den påverkas till exempel av utvecklingen inom sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna. Statliga ålderspensionsavgifter har ofta haft en låg men ojämn utvecklingstakt.

De största delarna av avgiftsinkomsten, arbetsgivaravgiften och den allmänna pensionsavgiften, följer utvecklingen av lönesumman, medan egenavgifter och statliga ålderspensionsavgifter har haft en annan utveckling som generellt sett varit lägre. Detta medför att avgiftsinkomsterna har ökat i lägre takt än lönesumman för de flesta åren. En jämförelse mellan lönesummans utveckling och avgiftsinkomsterna redovisas i diagrammet som följer.

Figur 4. Förändring av lönesumman respektive AP-fondernas avgiftsinkomster jämfört med året innan, procent

Tabellen som följer visar de komponenter som ingår i balanstalet. Beloppen anges i miljoner kronor.

Tabell 5. Prognos för skulder, tillgångar och balanstal samt jämförelse med tidigare prognos

Balanserings- år	Utfall/ prognos	Avgifts- tillgång	AP-fonderna	Summa tillgångar	Pensionsskuld	Balanstal
2025	<i>Preliminärt utfall</i>	10 241 109	1 950 460	12 191 569	10 879 791	1,1206
2026	<i>Ny prognos</i>	10 789 004	2 084 954	12 873 958	11 192 500	1,1502
	<i>Föregående prognos</i>	10 791 408	2 061 394	12 852 802	11 196 097	1,1480
2027	<i>Ny prognos</i>	11 079 080	2 178 227	13 257 307	11 620 159	1,1409
	<i>Föregående prognos</i>	11 119 996	2 157 693	13 277 689	11 633 128	1,1414

Följsamhetsindexering och basbelopp

Alla inkomstpensioner samt tilläggs pensioner efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje årsskifte med förändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används ett så kallat balansindex i stället för inkomstindex.

År 2024 blev inkomstpensionerna uppräknade med 1,0 procent. För år 2025 beräknas inkomstpensionen att indexeras upp med 2,2 procent. Genom att räkna bort effekten av förändringen av prisbasbeloppet kan real förändring av inkomstpensionerna beräknas. Den reala förändringen av inkomstpensionen väntas hamna under noll för 2025 men vända till positiv för 2026 och 2027.

Tabellen nedan visar effekten av följsamhetsindexeringen enligt huvudalternativet ovan. Förändringen för inkomstpension gäller också tilläggs pension över 65 år.

Tabell 6. Index- och inkomstpensionsutveckling 2022–2027

Prognosförändring	Utfall			Prognos		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Förändring av inkomstindex, %	+4,1	+4,6	+2,6	+3,8	+4,0	+4,3
Nominell förändring av inkomstpensionerna, %	+2,5	+3,0	+1,0	+2,2	+2,4	+2,6
Förändring av prisbasbelopp, %	+1,5	+8,7	+9,1	+2,8	-0,3	+1,9
Real förändring av inkomstpensionerna, %	+1,0	-5,3	-7,5	-0,6	+2,7	+0,8

Balansindex har tidigare använts istället för inkomstindex. Indexeringen är återställd 2018 och för år 2024 finns det inte heller något balansindex eftersom balanstalet är över ett. För åren 2025–2027 beräknas att balanstalet och därmed också det dämpade balanstalet blir betydligt större än 1,0 vilket innebär att det inte blir någon balansering dessa år enligt beräkningen.

När den inkomstgrundade pensionen har en lägre uppräkning än garantipensionen höjs garantipensionen för dem som hade både inkomstgrundad pension och garantipension. När inkomstpensionen har en lägre uppräkning än garantipensionen tillkommer det även en del nya ”garantipensionärer” som hamnar under brytpunkten för garantipension. De får dock låga belopp i garantipension.

Prisbasbeloppet beräknas öka under perioden 2025–2027. Höjda prisbasbelopp har en höjande effekt på utgiftsnivån för garantipension till ålderspension, garantipensioner till efterlevandepension, äldreförsörjningsstöd och efterlevandestöd. Inkomstindex beräknas också öka. Det påverkar inkomstgrundade efterlevandepensioner inklusive barnpensioner. Prognosen för inkomstindex påverkar också pensionsrätten för barnår.

Tabellen nedan visar de tre viktigaste indexen inom pensionssystemet för åren 2023–2027. Inkomstindex och inkomstbasbeloppet är prognostiserade av Pensionsmyndigheten medan prisbasbeloppet är prognostiserat av Konjunkturinstitutet. Indexen redovisas också i bilaga 2. Åren 2025–2027 kommer det inte att finnas något balansindex enligt beräkningen.

Tabell 7. Fastställda och prognostiserade index och basbelopp

Index och basbelopp	Utfall		Prognos		
	2023	2024	2025	2026	2027
Inkomstindex	203,13	208,41	216,36	225,09	234,74
Inkomstbasbeloppet	74 300	76 200	79 100	82 300	85 900
Prisbasbeloppet	52 500	57 300	58 900	58 700	59 800

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

1:1 Garantipension till ålderspension

Tabell 8. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2024	2025	2026	2027
33 303 700	33 362 300	28 501 600	28 071 100

Analys

Antalet ålderspensionärer beräknas öka under åren 2024–2027 eftersom det är fler som tillkommer än som avlider. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Antalet garantipensionärer påverkas även av relationen mellan följsamhetsindexeringen och prisindexeringen. De år följsamhetsindexeringen är högre än prisindexeringen minskar antalet garantipensionärer av detta skäl och vice versa. Det beror på att garantipensionens gränsvärden räknas upp med prisbasbeloppet samt att garantipensionen avräknas mot inkomstpensionen som följsamhetsindexeras.

I prognosen har hänsyn tagits till höjningen av minimiåldern för att få garantipension från 66 till 67 år 2026. Utgiften för garantipension beräknas minska under prognosperioden beroende på höjningen av riktåldern samt real ökning av inkomstpensionen för åren 2026–2027.

Hänsyn har tagits till beslut om ändrad beräkning av försäkringstid för flyktingar (SFS 2022:1266). Bosättningstid i ett tidigare hemland får inte längre tillgodoräknas som försäkringstid för garantipension. Det sänker utgifterna för garantipension avseende nybeviljade. Utgifterna för garantipension beräknas av den anledningen minska med 41 miljoner kronor för år 2024 respektive 133 miljoner kronor för år 2025.

Antalet garantipensionärer ökar 2024 med anledning av att prisbasbeloppet ökar relativt kraftigt. Antalet garantipensionärer har ökat med 191 000 från december 2023 till januari 2024. I snitt är det 1 161 000 ålderspensionärer med garantipension år 2024. Antalet ålderspensionärer med garantipension beräknas bli 1 227 000 år 2025 och 1 059 000 år 2027.

Genomsnittligt garantipensionsbelopp beräknas vara ungefär oförändrat fram till år 2027. Det beror till största del på indexeringen, en kombination av prisbasbeloppet och inkomstindex.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2024.

Tabell 9 Prognosjämförelse utgifter för garantipension. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2024	2025	2026	2027
Föregående prognosbelopp	33 303 700	33 113 200	29 858 700	29 112 100
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden		+249 100	-1 357 100	-1 041 000
Volym- och strukturförändringar	0	0	0	0
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	33 303 700	33 362 300	28 501 600	28 071 100
Differens i 1000-tal kronor	0	+249 100	-1 357 100	-1 041 000
Differens i procent	0,0	+0,8	-4,5	-3,6

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för garantipension påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt även av inkomstindex/balansindex (ju lägre inkomstindex/balansindex desto högre garantipensioner).

Prognosen för prisbasbeloppet är höjd för 2025 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för åren 2025. Prognosen för prisbasbeloppet är sänkt för åren 2026–2027 vilket haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen.

Inkomstindex för åren 2025–2027 är lägre jämfört med februariprognosen. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för åren 2025–2027.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen är oförändrad som beror av volym- och strukturförändringar.

1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Tabell 10 Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2024	2025	2026	2027
8 135 600	7 690 500	7 301 800	6 907 800

Från anslaget finansieras änkepension, allmän omställningspension, förlängd omställningspension och särskild efterlevandepension samt garantipensioner till dessa förmåner. Änkepension svarar för 91 procent av utgifterna.

Analys

Änkepensionssystemet är under avveckling. För åren 2024–2027 beräknas antalet änkepensioner minska med knappt 11 000 per år. Antalet änkepensioner prognosticeras till strax under 180 000 i genomsnitt under 2024 och förväntas sjunka till 147 000 år 2027. Antalet garantipensioner till änkepension prognosticeras bli 1 200 i genomsnitt under 2024 och beräknas minska till 700 fram till 2027.

Allmänna omställningspensioner beräknas bli något fler fram till 2027. För 2024 beräknas antalet bli 3 100 och öka till 3 500 år 2027, vilket beror på höjd lägsta ålder för grundskyddet. Antalet garantipensioner till allmän omställningspension beräknas bli 2 100 år 2024 och öka till 2 200 år 2027.

Antalet förlängda omställningspensioner beräknas ligga på samma nivå, kring 2 800 under perioden 2024 till 2027. Garantipensioner till förlängd omställningspension förväntas också ligga kvar på nivån 2 100 under perioden.

Prognosen har beaktat den planerade höjningen av den högre pensionsåldern från 66 till 67 år 2026.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2024.

Tabell 11 Prognosjämförelse utgifter för efterlevandepension till vuxna. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2024	2025	2026	2027
Föregående prognosbelopp	8 135 900	7 695 000	7 320 100	6 948 000
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden	-300	-4 500	-18 300	-40 200
Volym- och strukturförändringar				
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	8 135 600	7 690 500	7 301 800	6 907 800
Differens i 1000-tal kronor	-300	-4 500	-18 300	-40 200
Differens i procent	0,0	-0,1	-0,2	-0,6

Ändrade makroekonomiska antaganden

De inkomstgrundade efterlevandepensionerna påverkas av inkomstindex. Garantipensionerna påverkas främst av prisbasbeloppet, men indirekt också av inkomstindex (ju högre inkomstindex desto lägre garantipensioner). Inkomstindex har störst inverkan på utgiftsprognosen. För prognosen av omställningspension används också en sammanvägning av timlöneökningen under flera år.

Jämfört med föregående prognos så har inkomstindex sänkts med 0,1 procent för 2025, med 0,2 procent för 2026 och med 0,5 procent för 2027. Detta medför att utgifterna för efterlevandepension till vuxna förändras med ungefär lika mycket för respektive år.

Prisbasbeloppet har höjts 100 kronor för 2025 och sänkts med 800 kronor vardera för 2026 och 2027 jämfört med föregående prognos. Timlöneökningen är också lägre för 2024–2027 jämfört med föregående prognos. Den samlade effekten av ändrade prognoser av prisbasbelopp och timlöneökning på utgifterna för omställningspension är en minskning under prognosperioden.

Volym- och strukturförändringar

I volymförändringarna har inga justeringar gjorts jämfört med föregående prognos.

1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Tabell 12 Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2024	2025	2026	2027
14 122 700	14 704 100	14 539 600	14 399 200

Analys

Under prognosperioden beräknas antalet ålderspensionärer som får bostadstillägg (BTP) öka. Antalet ålderspensionärer prognostiseras öka vilket har en höjande effekt på antalet förmånstagare. Något som dock motverkar detta är att många av mottagarna är äldre pensionärer och att nyblivna pensionärer i genomsnitt har en högre pension.

Boendekostnadernas förändringar har stor betydelse för bostadstilläggets utveckling. Boendekostnaderna för år 2024 beräknas öka med 5,4 procent och med 4,5 procent för år 2025. Vi antar att boendekostnaderna ökar med två procent per år för åren därefter. Boendekostnaderna för 2024 ökar bland annat beroende på att schabloner för boendekostnaderna ökar mycket.

Benägenheten att ansöka om bostadstillägg påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort ”mörkertalet” är, det vill säga hur många som är berättigade till bostadstillägg men som inte har det. Förändras benägenheten att ansöka om bostadstillägg kan utgifterna för bostadstillägg påverkas.

Från 2023 till 2024 ökar medelantalet BTP-tagare med ålderspension. Det beror bland annat på högre boendekostnader, fler ålderspensionärer och regeländringar under 2022 som höjer antalet långsiktigt. Ökningen av inkomstpensionen 2024 är lägre i förhållande till ökningen av prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet ökar med 9,1 procent 2024, vilket är en relativt kraftig ökning. Tjänstepensionerna har ökat relativt kraftigt 2024 vilket har en sänkande effekt på utgiften för bostadstillägg. I snitt har tjänstepensionerna för de med bostadstillägg ökat med 8,1 procent år 2024. De regeländringar som genomfördes i augusti 2022 med höjt fribelopp och höjt konsumtionsstöd beräknas öka antalet förmånstagare långsiktigt. År 2024 beräknas medelantalet pensionärer med BTP vara cirka 305 000. Hur många som faktiskt söker bostadstillägg kommer ha betydelse för vad antalet blir. Antalet beräknas öka till 312 000 år 2025 och beräknas sedan minska till 306 000 år 2027. Från år 2023 har minimiåldern höjts från 65 till 66 år från när bostadstillägg beviljas, samt höjs från 66 till 67 år 2026. Höjningen av minimiåldern har en sänkande effekt på antalet förmånstagare.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2024.

Tabell 13. Prognosjämförelse utgifter av bostadstillägg. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2024	2025	2026	2027
Föregående prognosbelopp	14 220 000	14 639 800	14 480 100	14 289 400
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden	+35 100	+199 100	+190 900	+241 400
Volym- och strukturförändringar	-132 400	-132 800	-131 400	-131 600
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	14 122 700	14 704 100	14 539 600	14 399 200
Differens i 1000-tal kronor	-97 300	+64 300	+59 500	+109 800
Differens i procent	-0,7	+0,4	+0,4	+0,8

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för bostadstillägg påverkas av inkomstindex/balansindex, prisbasbelopp och boendekostnadsutvecklingen.

Inkomstindex för 2025–2027 är lägre jämfört med föregående prognos. Det leder till att inkomstpensionen blir lägre för 2025–2027. Eftersom bostadstillägg påverkas av pensionärens inkomst så har detta en höjande effekt på utgiftsprognosen för bostadstillägg för åren 2025–2027.

Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för 2025 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har en höjande effekt på garantipension och många tjänstepensioner. Det har haft en något sänkande effekt på utgiftsprognosen. Prognosen för prisbasbeloppet är sänkt för åren 2026–2027 vilket har en höjande effekt för utgiftsprognosen för bostadstillägg.

Prognosen för förändring av boendekostnader har höjts för åren 2024–2025 jämfört med föregående prognos. Det har en höjande effekt på utgiftsprognosen för åren 2024–2027.

Volym- och strukturförändringar

Antal och medelbelopp beräknas bli lägre än vad som prognostiserades i föregående prognos. Tjänstepensionerna har ökat relativt mycket 2024 vilket har sänkt beloppen för bostadstillägg. I snitt har tjänstepensionerna för de med bostadstillägg ökat med 8,1 procent år 2024.

1:4 Äldreförsörjningsstöd

Tabell 14. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2024	2025	2026	2027
1 347 200	1 415 900	1 427 900	1 450 600

Analys

Förmånen är avsedd för personer som är 66 år eller äldre och som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra pensionsförmåner. Från år 2023 har minimiåldern höjts från 65 till 66 år från när äldreförsörjningsstöd beviljas, samt höjs från 66 till 67 år 2026.

I prognosen för februari redovisades att tilläggsanslag behövdes för äldreförsörjningsstöd eftersom tillgängliga medel inte räckte för år 2024. Utgiftsprognosen har nu sänkts och tillgängliga medel räcker för 2024. Tilläggsanslag behövs därför nu inte enligt prognosen.

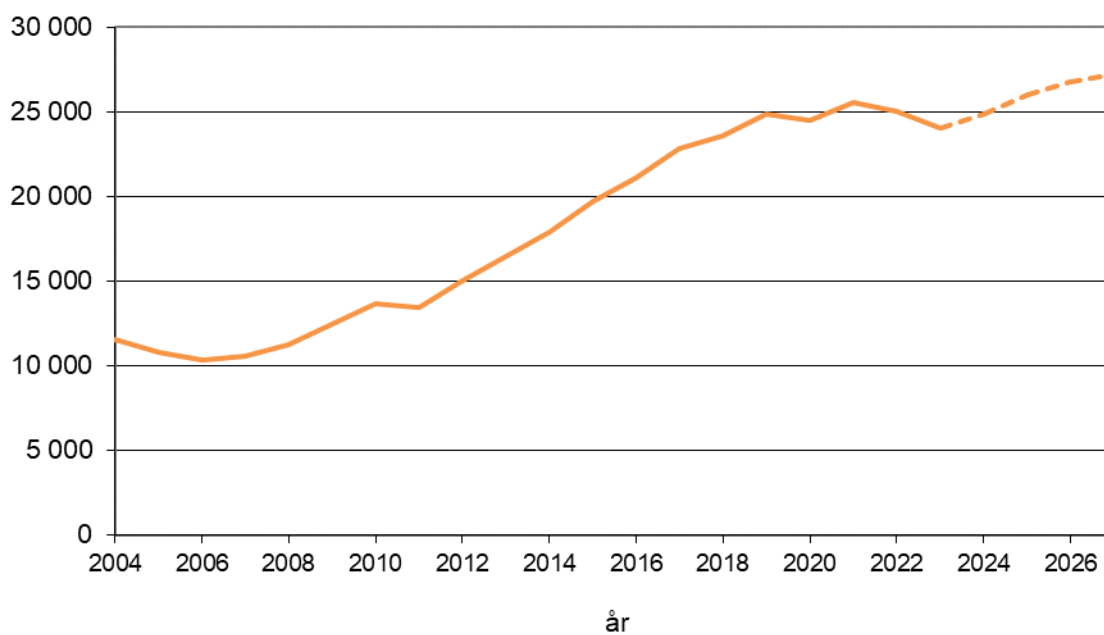
Medelantalet personer med äldreförsörjningsstöd (ÄFS) beräknas till 24 800 år 2024. Antalet personer med ÄFS beräknas öka under kommande år eftersom en större andel av dem som är födda 1938 eller senare är berättigade till ÄFS jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare. De som är födda 1937 eller tidigare kan få hel garantipension efter 10 års bosättnings tid i Sverige. Det är därför mycket färre från denna grupp som har ÄFS. Reglerna ser annorlunda ut för de som är födda 1938 eller senare och det krävs 40 års bosättnings tid för att få hel garantipension. Av dessa skäl beräknas antalet personer med ÄFS öka under kommande år.

Antalet förmånstagare påverkas av minskad eller ökad invandring. Invandringen av asylskäl ökade tidigare, men under de senaste åren har den minskat. Ungefär två procent är över 60 år av dem som invandrar av asylskäl och som får uppehållstillstånd. Det är mer sannolikt att få äldreförsörjningsstöd om en individ har invandrat av asylskäl i förhållande till om invandringen skett inom EU. De som är födda inom EU får ofta pension från sitt hemland medan de som invandrat av asylskäl sällan får pension från sitt hemland. Vid en invandring senare i livet blir den svenska pensionen lägre och några av de som invandrar av asylskäl kan då bli beroende av äldreförsörjningsstöd.

Benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till äldreförsörjningsstöd men som inte har förmånen. Förändras benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd kan utgifterna för äldreförsörjningsstöd påverkas.

År 2027 beräknas antalet förmånstagare vara 27 200 personer.

Figur 5 Antal personer med äldreförsörjningsstöd, utfall och prognos

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2024.

Tabell 15. Prognosjämförelse utgifter av äldreförsörjningsstöd. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2024	2025	2026	2027
Föregående prognosbelopp	1 362 400	1 440 700	1 475 200	1 505 500
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden	+1 200	+8 300	-5 500	-5 400
Volym- och strukturförändringar	-16 400	-33 100	-41 800	-49 500
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	1 347 200	1 415 900	1 427 900	1 450 600
Differens i 1000-tal kronor	-15 200	-24 800	-47 300	-54 900
Differens i procent	-1,1	-1,7	-3,2	-3,6

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för 2025 jämfört med februariprognosen. Eftersom skälig levnadsnivå är knuten till prisbasbeloppet har denna förändring haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för 2025. För åren 2026–2027 har prognosen för prisbasbeloppet sänkts jämfört med februariprognosen. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är höjd för åren 2024–2025 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt för utgiftsprognosen för åren 2024–2027.

Volym- och strukturförändringar

Antalet förmånstagare beräknas bli lägre jämfört med föregående prognos. Antalet har varit lägre under de senaste månaderna jämfört med vad som tidigare prognostiserades.

1:5 Inkomstpensionstillägg

Tabell 16. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2024	2025	2026	2027
6 050 000	6 093 000	5 884 000	5 919 000

Analys

Inkomstpensionstillägg är en pensionsförmån som började att betalas ut i september 2021.

Utgifterna för inkomstpensionstillägg prognostiseras till 6,1 miljarder kronor för 2024. Utgifterna ökar något 2025 till följd av ett inflöde av nya pensionärer för att sedan sjunka 2026 på grund av den höjda åldersgränsen för tillägget. Eftersom beloppsnivåerna inte indexeras beror utgiftsförändringar främst av förändringar av antalet pensionärer som är berättigade till förmånen. År 2027 ökar åter utgifterna något.

I december 2024 beräknas omkring 57 procent, 1 228 000 pensionärer, av alla pensionärer som är 66 år och äldre att få en utbetalning av inkomstpensionstillägg. Denna andel av pensionärer över riktåldern beräknas vara relativt oförändrad fram till december 2027 vilket då kommer att motsvara 1 197 000 pensionärer och en riktålder på 67 år.

Andelen mottagare bland kvinnor beräknas vara strax under 70 procent över hela prognoshorizonten. Andelen män med inkomstpensionstillägg beräknas ligga på strax under 45 procent över hela prognoshorizonten. Skillnaden mellan könen förklaras främst av att män i större utsträckning har pensioner som är för höga för att berättiga till förmånen.

Det genomsnittliga årsbeloppet beräknas ligga på cirka 4 900 kronor över hela prognoshorizonten. Kvinnorna beräknas vara berättigade till högre belopp än männen, cirka 5 200 kronor i genomsnitt över hela prognoshorizonten. Männen beräknas få omkring 4 300 kronor i genomsnitt.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2024.

Tabell 17. Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2024	2025	2026	2027
Föregående prognosbelopp	6 043 000	6 081 000	5 879 000	5 915 000
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden				
Volym- och strukturförändringar	7 000	12 000	5 000	4 000
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	6 050 000	6 093 000	5 884 000	5 919 000
Differens i 1000-tal kronor	7 000	12 000	5 000	4 000
Differens i procent	+0,1%	+0,2%	+0,1%	+0,1%

Volym- och strukturförändringar

Antalet förmånstagare antas bli något fler vilket höjer utgiftsprognosen marginellt 2024–2027.

2:1 Pensionsmyndigheten

Tabell 28 Prognos anslag, 1000-tal kronor

2024	2025	2026	2027
727 000	773 000	769 000	784 000

Analys

Budgetutfallet 2023 medförde ett anslagssparande på 7 miljoner kronor som tillsammans med anslaget för 2024, 720 miljoner kronor, ger tilldelade medel om 727 miljoner kronor 2024, vilket även utgör myndighetens anslagsprognos.

Pensionsmyndigheten har ett fortsatt mycket ansträngt ekonomiskt läge framför allt på grund av att anslagstilldelningen 2024 jämfört med 2023 medfört att myndighetens möjlighet att bedriva anslagsfinansierad verksamhet minskat med 6 procent, vilket är en betydande minskning. En budgetförutsättning innevarande år för att bland annat möta myndighetens sparbetning är en fortsatt personalminskning till följd av naturliga avgångar. Kostnadsutfallet första kvartalet 2024 visar på en hög anslagsbelastning där minskad personalomsättning spelar en stor roll. Utfallet mot anslaget följs och analyseras löpande för att åtgärder vid behov ska kunna vidtas, där en utökad anslagskredit 2024 kan vara ett sätt att mildra konsekvenser för verksamheten.

Myndigheten noterar föreslaget anslagstillskott i vårändringsbudgeten som inte kommer minska anslagsbelastningen eftersom tillskottet medför krav på ökade ambitioner inom kontrollområdet.

Anslagsprognosen för åren 2025-2027 motsvarar aviserade medel i senaste budgetpropositionen (BP24) För år 2027 framgår ingen anslagsnivå i BP24 varför myndigheten utgått från aviserat anslag 2026 och räknat upp detta med 2 procent för att kompensera för pris- och löneökningar. Detta ger en anslagsprognos på 769 miljoner kronor för år 2026.

Pensionsmyndigheten har i Budgetunderlaget 2025-2027 redogjort för behov av medel avseende ofinansierade verksamheter. Detta ytterligare finansieringsbehov ingår inte i beräkningen av prognosen eftersom det inte ryms inom tillgängliga medel, men har givetvis negativ inverkan på den verksamhet som kan bedrivas och de resultat som uppnås framåt om det fortsatt lämnas ofinansierat.

Anslagsöversikt

Prognosen för 2024 ryms inom tillgängliga medel. Anslagsutfallet för helåret beräknas inte avvika från tilldelade medel med mer än högsta anslagskredit 3 procent.

Tabell 39 Anslagsöversikt 2024, 1000-tal kronor

Ingående överföringsbelopp från 2023	7 198
Anslag 2024	720 183
Summa tilldelade medel 2023	727 381
Prognos för hela året	727 000
Årets över/under-skridande	-6 817
Avvikelse från tilldelade medel	381
Högsta anslagskredit	21 605
Tillgängliga medel	748 986
Överskridande av anslagskredit	0

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen som följer görs en jämförelse med den prognos som lämnades i februari 2024.

Tabell 20 Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2024	2025	2026	2027
Föregående prognosbelopp	720 000	773 000	769 000	784 000
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden				
Volym- och strukturförändringar				
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	727 000	773 000	769 000	784 000
Differens i 1000-tal kronor	7 000	0	0	0
Differens i procent	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Ändringen av prognosbeloppet för 2024 kommer av att den nya prognosen nu innefattar anslagssparandet från 2023.

De totala administrationskostnaderna

I följande tabell redogörs för Pensionsmyndighetens prognos för de totala administrationskostnaderna, samtliga finansieringskällor, samt fördelningen mellan finansieringskällorna.

Prognoserna för de totala kostnaderna motsvarar föreslagen/beräknad finansiering av Pensionsmyndighetens administration i BP24. Beslutar riksdagen om anslagstillskott 2024 utifrån vårändringsbudgeten förutsätter myndigheten att kompletterande avgifter från ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten får nyttjas i enlighet med gängse praxis.

Tabell 21 Totala administrationskostnader. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2024	2025	2026	2027
Total administrationskostnad	1 888 000	1 984 000	2 013 000	2 052 000
Varav Anslagsmedel	727 000	773 000	769 000	784 000
Varav AP-fonder	652 000	680 000	698 000	712 000
Varav Premiepensionsfonder	509 000	531 000	546 000	556 000

Analys

En viktig förutsättning för inrättandet av ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten var att riksdagen inte skulle behöva besluta om verksamheten genom årlig budgetreglering eftersom systemet skulle bära sina egna kostnader. För att riksdagens intentioner ska nås får systemet för inkomstgrundad ålderspension inte subventionera annan verksamhet inom Pensionsmyndigheten. På motsvarande sätt får inte andra förmånsslag subventionera verksamhet som avser inkomstgrundad ålderspension.

Pensionsmyndighetens verksamhet kan något förenklat delas i tre områden, ålderspension som i sin tur delas i inkomst-/tilläggs pension (finansiering via AP-fonderna) och premiepension (finansiering via Premiepensionsfonderna), samt övriga pensionsrelaterade förmåner såsom garantipension, bostadstillägg och efterlevandepension (finansiering via förvaltningsanslaget/statsbudgeten).

Beräkningen av Pensionsmyndighetens administrationskostnader grundar sig på självkostnadsprincipen och att varje del av verksamheten ska bära sin andel av myndighetens totala kostnader, inklusive administrativa stödfunktioner. Både i ekonomisk redovisning och i budgetering tas hänsyn till att Pensionsmyndighetens verksamhet innefattar ovanstående tre resultatområden. Det innebär att intäkter och samtliga kostnader för resultatområdena särredovisas och att över- och underskott redovisas.

Enligt Pensionsmyndighetens modell för kostnadsfördelning belastar administrationskostnader så långt som möjligt omgående rätt finansieringskälla eftersom kostnader ofta kan härledas direkt till en specifik förmån/pensionsprodukt, via till exempel tidredovisning och kontering av fakturor. På detta sätt fördelas därmed den övervägande delen av verksamhetens kostnader direkt mot rätt finansieringskälla. Den procentuella fördelningen mot de olika finansieringskällorna utifrån prognoser avseende den direkta fördelningen används för att fördela resterande kostnader. Detta för att kostnadsfördelningen totalt ska spegla verksamheten på bästa sätt.

De naturliga svängningarna inom ramen för myndighetens verksamhet, som till exempel kan komma av tillfälliga satsningar inom något område eller förmån, gör att proportionerna för belastningen mot de olika finansieringskällorna ständigt varierar. Detta gör i sin tur den tredelade finansieringsmodellen till en ständig utmaning som trots omfattande beräkningar vid verksamhetsplaneringen och noggrann uppföljning av kostnadsutfallet blir svår att förutse. Utifrån analyser av tidigare utfall samt av verksamhetsplaner för de kommande åren, görs prognoser för fördelningen mellan finansieringskällorna. Denna modell för kostnadsfördelning, som således är svår att prognostisera, används i beräkningarna i utgiftsprognoser, Budgetunderlag samt i framställan om avgiftsuttag.

Kredit på räntekonto i Riksgälden (7 kap 4 § budgetlagen)

Räntekontokrediterna får användas för att finansiera rörelsekapital till Pensionsmyndighetens verksamhet som helhet, det vill säga som kreditutrymme för de löpande administrationskostnaderna avseende samtliga finansieringskällor samt till premiepensionssystemet fram till tidpunkten för avgiftsuttaget. Avgiftsuttaget från premiepensionskonton för administrationskostnader görs en gång per år, i maj. Pensionsmyndighetens räntekontokredit används också för det behov som uppstår på Pensionsmyndigheten innan dess Fondtornämnden uppnår full kostnadstäckning.

Konstruktionen av avgiftsuttaget ur premiepensionssystemet, med årligt avgiftsuttag i maj månad, medför att krediterna på räntekontot används till premiepensionens administrationskostnader under årets första månader fram till avgiftsuttaget. Under andra halvåret inverkar avgiftsuttaget i maj positivt på saldot på räntekontot. Krediterna används även för Skatteverkets, Kronofogdens och Statens servicecenters administrationskostnader avseende premiepension, vilka ingår i det årliga avgiftsuttaget Pensionsmyndigheten gör i maj, och som överförs till dessa myndigheter månadsvis i tolfte delar.

Analys

Den 31 mars uppgick räntekontosaldot till 6 miljoner kronor. Vid den tidpunkten fanns ett underskott av likvida medel avseende administrationen av inkomstpension med 4 miljoner kronor, för anslagsfinansierad verksamhet ett överskott med 28 miljoner kronor samt när det gäller finansiering av premiepensionssystemet ett underskott med 18 miljoner kronor.

Kredit användningen för perioden bedöms rymmas inom i regleringsbrevet för 2024 villkorad räntekontokredit uppgående till 425 miljoner kronor.

Särskild kredit för fondhandeln (7 kap 6 § budgetlagen)

Handelskrediterna är det samlade kreditutnyttjandet för fondhandeln. Kreditutnyttjandet regleras utifrån ett toppkonto, där Pensionsmyndighetens olika konton för fondhandel, utländska valutakonton och buffertkonto ingår. Grunden i kreditbehovet består i att Pensionsmyndigheten för spararnas bästa vill hålla deras premiepensionsmedel kontinuerligt investerade i fonder. En kontinuerlig investering uppnås genom att köp och sälj vid ett fondbyte sker parallellt. Eftersom likviditeten för köp därmed generellt ska erläggas före det att likviditeten för en försäljning erhålls, så uppstår härvid ett likvidbehov. Detta likvidbehov tillgodoses med fondhandelns kreditutnyttjande. För

det fall kredit saknas måste handeln skjutas upp, vilket innebär att kunden som önskar byta fonder inte är investerad i någon fond och inte exponerad mot värdepappersmarknaden.

Förändringen som benämns som steg-2 av premiepensionsreformationen, där Fondtorgsnämnden ska genomföra upphandling av premiepensionens fondtorg har påbörjats. Förflyttningen av kapital kan bli enorm och påbörjas 2024 och förväntas pågå till åtminstone 2026. Pensionsmyndigheten har för att möta dessa stora handelsvolymerna begärt höjd kredit för fondhandeln under den period som upphandlingen förväntas pågå och från 2024 uppgår fondhandelskrediterna till 20 miljarder kronor.

För att fastställa framtida behovet av en kreditlimit prognostiseras fondhandels storlek och utveckling. Pensionsmyndigheten ser en fortsatt ökad snittbehållning per sparare och ökad fondhandel. Allt annat lika måste därför handelskrediterna höjas kontinuerligt.

I promemorian *Fondhandelskrediterna från 2024*, PAD 2024-13 daterad 2024-02-06, redogörs för kreditanvändningen och det framtida behovet av handelskredit. Utöver det långsiktiga behovet beskrivs där ett extra kreditbehov under perioden 2024-2026 då Fondtorgsnämnden genomför upphandling av premiepensionens fondtorg.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Tabell 23. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2024	2025	2026	2027
1 096 300	1 108 700	1 123 200	1 144 600

Analys

För år 2024 beräknas utgifterna bli 861 miljoner kronor för barnpension och 235 miljoner kronor för efterlevandestöd.

Antalet barnpensioner har ökat sedan 2017 men från 2023 minskar antalet. Antalet barnpensioner beräknas fortsätta minska under prognosperioden. Inflödet av barnpensioner är lägre än vad utflödet är. Relativt låg dödlighet, låg fruktsamhet och relativt låg invandring är bidragande orsaker till att antalet barnpensioner minskar. Antalsutvecklingen påverkas bland annat av antalet barn i tonåren. De flesta som har barnpension är över 12 år. SCB prognostiserar att antalet barn i tonåren kommer att öka svagt under prognosperioden. Antalet barnpensioner beräknas vara 22 200 i genomsnitt år 2024 och 21 600 år 2027.

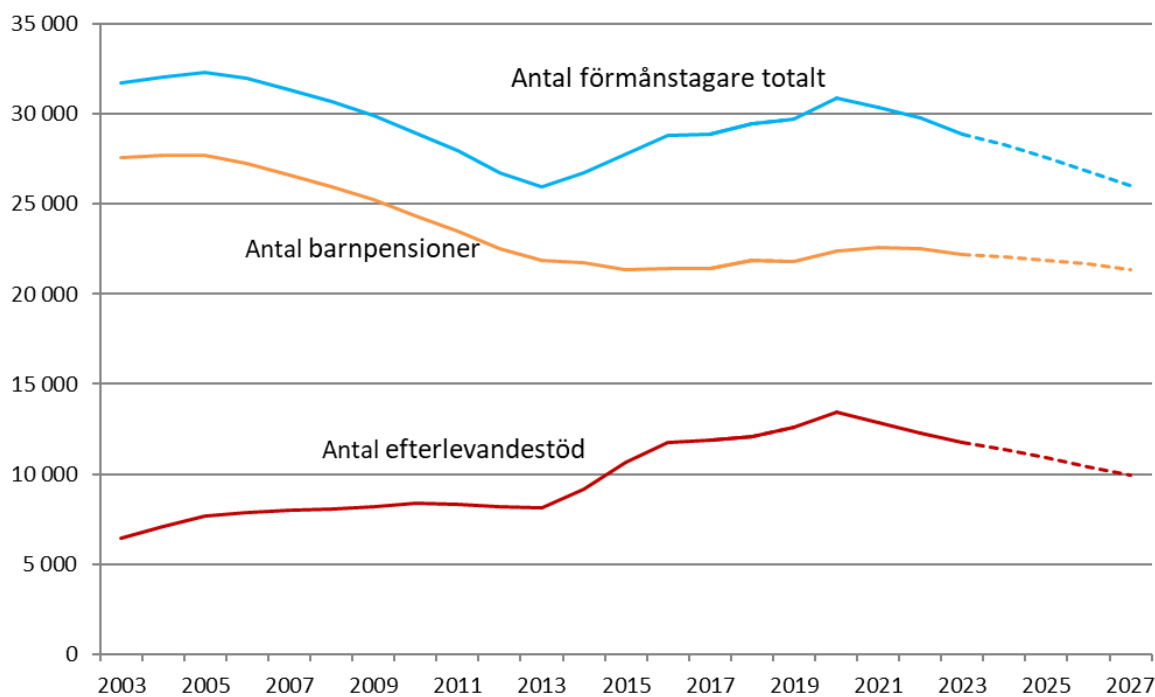
Utvecklingen av efterlevandestöd påverkas till stor del av migrationen och den var relativt hög för några år sedan. Under de senaste åren har invandringen minskat och antalet inkomna ärenden för efterlevandestöd har minskat relativt kraftigt. Antalet med efterlevandestöd beräknas minska under kommande år. Trots det pågående situationerna i omvärlden bedömer myndigheten att det inte kommer att ha någon påverkan i den synligt minskande trenden avseende efterlevandestöd.

Nivån för underhållsstödet, som administreras av Försäkringskassan, är 2023 högre än efterlevandestöd. De som kan vara berättigade till efterlevandestöd men som inte har verifikation på förälderns dödsfall kan söka underhållsstöd istället för efterlevandestöd. Det gäller barn som kommer från andra länder. År 2024 är dock underhållsstödet lägre för barn under 15 år än vad nivån för efterlevandestödet är. Nivån för efterlevandestöd har ökat 2024 beroende på att prisbasbeloppet har ökat relativt kraftigt. Barn under 15 år kan därmed framgent söka efterlevandestöd istället. För ungdomar 15 år eller äldre är nivån för underhållsstöd högre än för efterlevandestöd.

Vi beräknar att antalet efterlevandestöd kommer att minska under prognosperioden. Det beror på minskad invandring. Antalet efterlevandestöd beräknas vara 11 700 i genomsnitt år 2024 och 10 400 år 2027.

Det diagram som följer visar utvecklingen av antalet med de två förmånerna i december respektive år samt det totala antalet förmånstagare med barnpension och/eller efterlevandestöd.

Figur 6 Antal förmånstagare med barnpension eller efterlevandestöd, utfall och prognos

Vi beräknar att medelbeloppet för barnpensioner kommer att öka under prognosperioden. Barnpensionerna räknas upp under hela prognosperioden enligt den prognos som inkomstindex visar. Medelbeloppet för barnpension påverkas av delningstalen för ålderspension vid 66 år och detta delningstal ökar kontinuerligt. Medelbeloppet beräknas bli 37 200 år 2024 och 42 100 kronor år 2027.

Medelbeloppet för efterlevandestöd beräknas till 19 400 år 2024 och även 19 400 år 2027. Orsaken till att medelbeloppet är oförändrat är låg ökningstakt för prisbasbelopp och inkomstindex enligt prognosen.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2024.

Tabell 24. Prognosjämförelse utgifter för barnpension och efterlevandestöd. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2024	2025	2026	2027
Föregående prognosbelopp	1 083 400	1 094 700	1 103 600	1 117 300
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden		-100	-4 700	-7 800
Volym- och strukturförändringar	+12 900	+14 100	+24 300	+35 100
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	1 096 300	1 108 700	1 123 200	1 144 600
Differens i 1000-tal kronor	+12 900	+14 000	+19 600	+27 300
Differens i procent	+1,2	+1,3	+1,8	+2,4

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för inkomstindex har justerats ned för åren 2025–2027 jämfört med föregående prognos. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen. Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för åren 2025 jämfört med föregående prognos. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för 2025 för barnpension och efterlevandestöd. Prognosen för prisbasbeloppet är sänkt för åren 2026–2027 vilket haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för barnpension och efterlevandestöd.

Volym- och strukturförändringar

Medelbeloppet för barnpension beräknas bli högre för åren 2024–2027 jämfört med föregående prognos. Medelbeloppet har varit högre under 2024 jämfört med vad som tidigare har prognostiserats. De retroaktiva utgifterna för barnpension beräknas bli högre under år 2024 baserat på de senaste månaderna.

1:7 Pensionsrätt för barnår

Tabell 25. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2024	2025	2026	2027
Anslag (= tillgängliga medel=anslagsbelastning)	8 971 900 ¹	8 000 800	7 922 300	8 001 900
Preliminär avgift	9 043 449			
Reglering, avser förhållanden tre år tidigare	-71 549	-348 800	-617 800	-939 800
Prognostiserad avgift för respektive år	8 198 300	8 349 600	8 540 100	8 941 700

¹Fastställd av riksdag eller regering.

Anslaget omfattar statliga ålderspensionsavgifter för barnårsrätt till personer med barn under 5 år. Adoptivbarn utgör ett undantag och pensionsrätten beräknas då från det datum när föräldern/föräldrarna får omvårdnaden. Det kan leda till att barn upp till 10 års ålder omfattas av pensionsrätt för barnår.

Den statliga ålderspensionsavgiften består av två delar: dels en preliminär avgift som baseras på den beräknade pensionsrätten för barnår, dels ett regleringsbelopp som täcker avvikelserna mellan det preliminära belopp som tagits ut och faktisk avgift. Regleringen äger rum tre år efter det att det preliminära beloppet tas ut.

Analys

För försäkrad förälder till små barn i åldern 0–4 år och/eller med adoptivbarn som inte uppnått 11-årsåldern, fastställs det pensionsgrundande beloppet som det förmånligaste av följande tre beräkningsalternativ:

1. En utfyllnad till den enskildes pensionsunderlag året före barnets födelse/året då adoptivbarnet är i adoptivföräldrars vård.
2. En utfyllnad till 75 procent av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten för alla försäkrade under 65 år.
3. Ett fast belopp på ett inkomstbasbelopp.

Prognosen påverkas dels av antalsutvecklingen av barn huvudsakligen i åldern 0–4 år, dels av utvecklingen av medelbelopp som beräknas i de olika beräkningsalternativen. Medelbeloppen påverkas i sin tur av timlöneutvecklingen, inkomstbasbeloppets utveckling och utvecklingen av den pensionsgrundande inkomsten.

Anslagsbeloppet år 2024 är 8 972 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp på -72 miljoner kronor. Utvecklingen av anslagsposten, exklusive regleringsbelopp, för åren 2024–2027 följer främst utvecklingen av timlönen, sysselsättningsgraden, inkomstbasbeloppet samt antalet barn i åldern 0–4 år.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2024.

Tabell 26 Prognosjämförelse Pensionsrätt för barnår. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2024	2025	2026	2027
Föregående prognosbelopp	8 971 900	8 011 200	7 894 700	8 029 500
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden		-52 300	-60 100	-75 100
Volym- och strukturförändringar		41 900	53 300	42 900
Ny regel				
Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare		0	34 200	4 600
Differens mot förslag i budgetpropositionen				
Ny prognos	8 971 900	8 000 800	7 922 300	8 001 900
Differens i 1000-tal kronor		-10 400	27 600	-27 600
Differens i procent		-0,1	0,3	-0,3

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen är ganska lik föregående prognos. Timlöneökningen och inkomstindex är lite lägre än tidigare vilket ger ett negativt belopp i posten ändrade makroekonomiska antaganden.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen är lite högre jämfört med föregående prognos. Detta beror på att andelen familjer i beräkningsalternativ 2 är lite högre. Det leder till högre pensionsgrundande belopp än beräkningsalternativ 1 och 3 vilket höjer prognosbeloppet.

Ålderspensionssystemet vid sidan om statens budget

Tabell 27 Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2024	2025	2026	2027
Pensioner från AP-fonderna	363 537 000	376 689 000	388 216 000	405 712 000
Övriga utgifter från AP-fonderna	2 762 000	2 827 000	2 933 000	3 020 000
Summa under utgiftstaket	366 299 000	379 516 000	391 149 000	408 732 000
Premiepensioner	27 360 000	31 240 000	34 244 000	38 089 000
Summa ålderspensionssystemet	393 659 000	410 756 000	425 393 000	446 821 000

De utgifter som redovisas i detta avsnitt omfattar den inkomstgrundade ålderspensionen, det vill säga förmånerna tilläggspension, inkomstpension och premiepension. Dessa förmåner finansieras via AP-fonderna och premiepensionssystemet. Även AP-fondernas administrationskostnader, förvaltningsavgifter och kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten och Skatteverket med flera ingår i de utgifter som redovisas. Dessutom ingår överföringar av pensionsrätter till de europeiska gemenskaperna enligt lag (2002:125).

Utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna ingår inte i statens budget. AP-fondernas utbetalningar och administrationskostnader med mera redovisas ändå under statens utgiftstak. Premiepensionerna redovisas däremot inte under utgiftstaket.

Analys

Utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna beräknas öka med 9,4 miljarder kronor från 2023 till 2024.

Utgifterna väntas öka varje år till följd av ett ökat antal ålderspensionärer och att den genomsnittliga pensionen ökar nominellt varje år.

Antalet pensionärer med ålderspension (inklusive de med enbart garanti-pension eller premiepension) beräknas öka från 2 305 000 i december 2023 till 2 438 000 i december 2027. Det beror främst på att antalet personer i befolkningen som når pensionsålder ökar.

Antalet tilläggspensioner beräknas minska från 1 694 000 i december 2023 till 1 371 000 i december 2027. De som är födda 1954 eller senare får inte

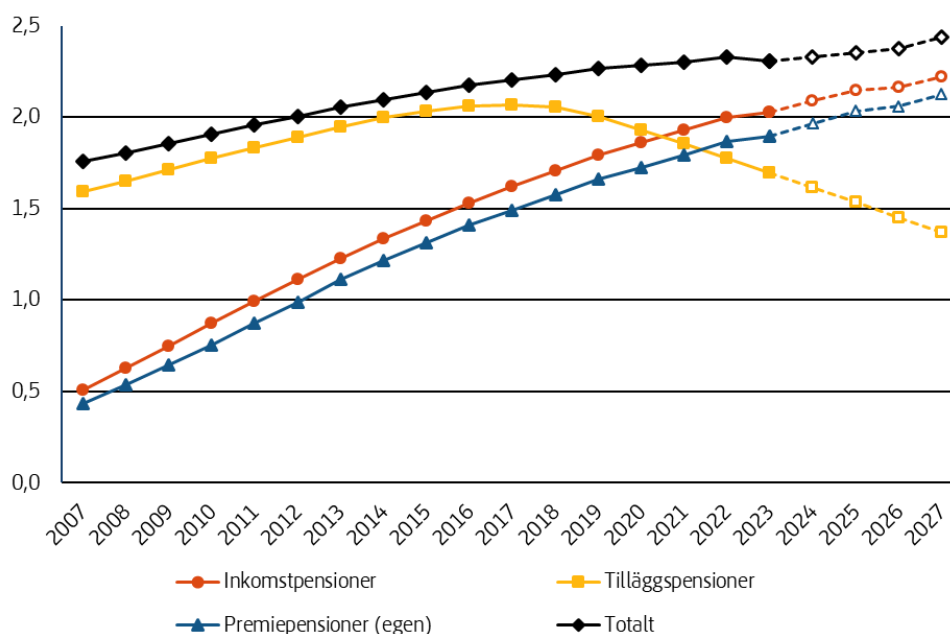
tilläggs pension utan bara pension från det nya pensionssystemet – inkomstpension och premiepension. Under 2024 är det endast de som fyller 71 år eller som är äldre som kommer att få delar av tilläggs pension när de tar ut sin pension. Eftersom det är få som påbörjar uttaget av pension så pass sent i livet så kommer antalet tilläggs pensioner minska kraftigt framöver.

Antalet inkomstpensioner beräknas öka från 2 026 000 i december 2023 till 2 219 000 i december år 2027. Orsaken till den kraftiga ökningen är att alla nya pensionärer med pensionsrätter får inkomstpension samtidigt som majoriteten av dessa pensionärer fortfarande är relativt unga.

Antalet premiepensioner, exklusive premiepensioner till efterlevande, var 1 896 000 i december 2023 och beräknas bli 2 124 000 till december 2027. Det var knappt 44 000 efterlevande som fick premiepension i december 2023 och dessa beräknas stiga till 68 000 till december 2027. Den stora ökningen beror på att nästan alla nyblivna pensionärer har premiepension och att befintliga pensionärer blir allt äldre.

Diagrammet nedan visar hur antalet ålderspensioner (inklusive personer med endast garantipension) har utvecklats sedan 2007 och hur antalet beräknas fortsätta att öka. Dessutom redovisas utvecklingen för de olika inkomstgrundade ålderspensionerna.

Figur 7 Antal ålderspensioner, tilläggs pensioner, inkomstpensioner och premiepensioner i december (utfall och prognos), miljoner

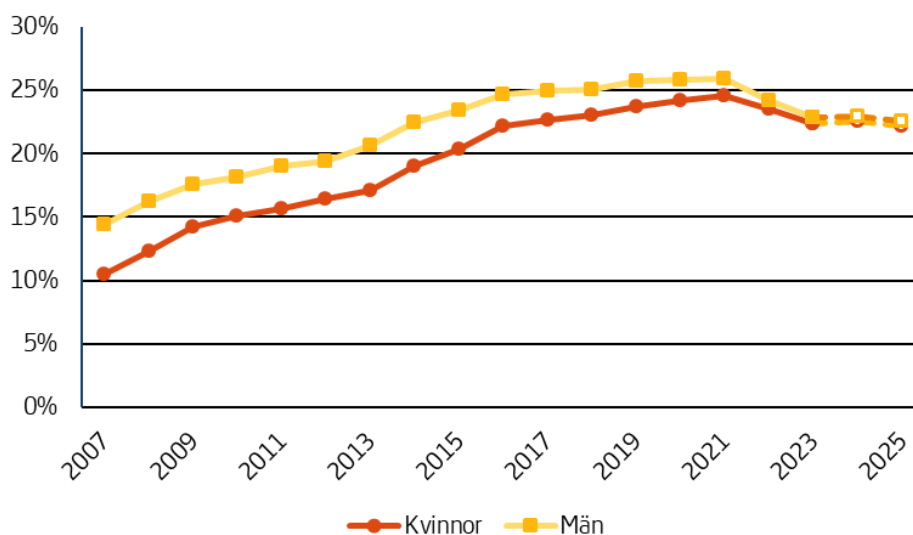

Den långsiktiga trenden pekar mot att en ökande andel av de med intjänade pensionsrätter väljer att ta ut sin pension både före och efter 65 års ålder. Den tidigare stabila utvecklingen blir något mer svårbedömt senare år till följd av höjda åldersgränser i pensionssystemet.

Diagrammet som följer visar hur stor andel av alla 63-åringar som tjänat in pensionsrätter som var pensionärer i december, per år. Ett tydligt trendbrott

syns 2021, det vill säga året efter första höjningen av lägsta pensionsålder, trots att höjningen inte direkt påverkade 63-åringar. Prognosen antar en utplanande utveckling 2024–2025 efter 2023 års pensionsåldershöjning. År 2026 höjs lägsta pensionsålder ytterligare till 64 år.

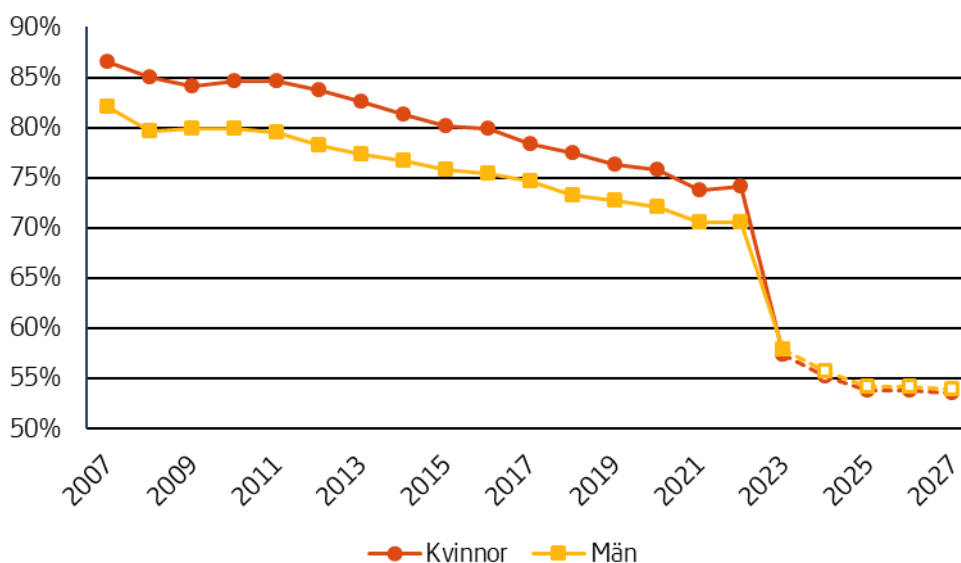
Figur 8 Andel 63-åringar med intjänade pensionsrätter som hade inkomstpension i december (utfall och prognos), procent

Eftersom det finns många olika orsaker att ta ut sin ålderspension tidigt är det svårt att bedöma utvecklingen på längre sikt. Pensioneringsbeteendet kan till exempel påverkas av konjunkturförändringar, eventuell balansering av inkomstpensionerna och regeländringar inom till exempel skattelagstiftningen, sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. En konjunkturedgång kan påverka pensioneringsbeteendet på olika sätt. Medialt fokus och ökat utrymme i den offentliga debatten om pensioner och pensionsålder påverkar troligtvis också till viss del när man väljer att ta ut pension.

Diagrammet som följer visar hur stor andel av alla 65-åringar som tjänat in pensionsrätter som hade inkomstpension i december, per år, samt den utveckling som prognosen antar.

Figur 9 Andel 65-åringar med intjänade pensionsrätter som hade inkomstpension i december (utfall och prognos), procent

Vi antar i prognosen att många pensionssparare väljer att skjuta fram sin pension från 65 till 66 år som en följd av åldershöjningen. De som antas ändra sitt beslut är främst de som innan pension har en stor del av sin inkomst i form av sjuk- och aktivitetsersättning, eller kommer ha en större del av sin pension i form av garantipension. Andelen med inkomstpension är därför lägre från 2023 i Figur 9.

Inkomstpensionens storlek beräknas öka vilket bland annat beror på tjugondelsinfasningen av förmånen och av indexering. På motsatt sätt minskar tilläggspensionen beroende på att endast de som är födda 1937 eller tidigare får hela sin pension utbetald i form av tilläggspension. Premiépensionen ökar över tid till följd av att de nyblivna pensionärerna har kunnat tjäna in pensionsrätter till premiépensionen under fler år än äldre årskullar. Pensionsbeloppet påverkas sedan till stor del av aktie- och ränteutvecklingen samt av ändringar av förskottsrentan för premiépension.

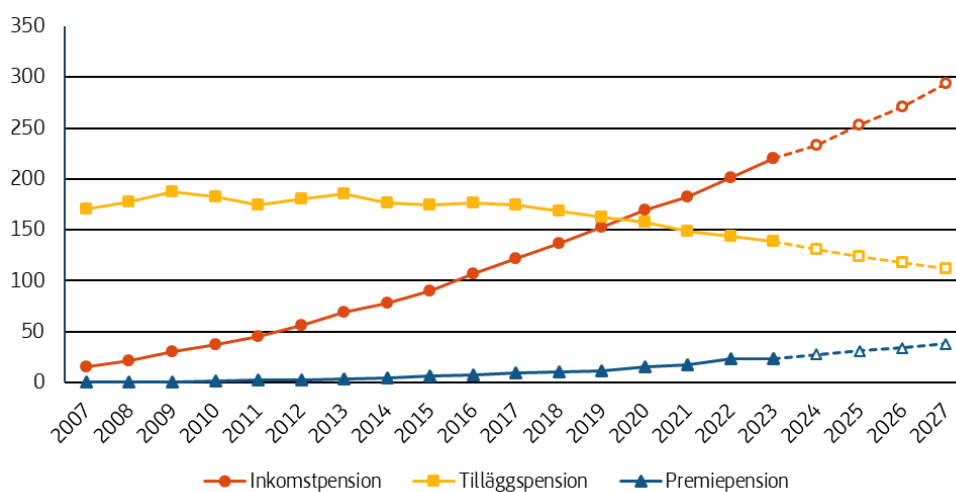
Medelbeloppet för inkomstpension beräknas öka med 3,9 procent 2024, 5,3 procent för 2025 och 2026 och 6,0 procent för 2027. Höjningarna i medelbeloppet är delvis en följd av höjningarna i inkomstindex, men även en följd av att yngre nyblivna pensionärer i snitt har högre pension än de äldre.

Medelbeloppet för tilläggspension beräknas minska med 1,1 procent år 2024, vara oförändrade 2025–2026 och öka med 0,1 procent 2027.

Medelbeloppet för premiépension, exklusive premiépension till efterlevande, beräknas öka med 13,9 procent år 2024, med 10,8 procent år 2025 till följd av utvecklingen på aktiemarknaden. År 2026 och framåt beräknas medelbeloppet fortsätta öka, dels till följd av att utvecklingen på aktiemarknaden antas vara positiv men även inflöde av nya pensionärer som i genomsnitt har högre premiépensioner.

Diagrammet som följer visar utvecklingen av utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna redovisat i antal miljarder kronor.

Figur 10. Utgifter för inkomstgrundade pensionsförmåner (utfall och prognos), miljarder kronor

År 2024 beräknas 33,4 procent av utbetalningarna utgöras av tilläggs pension, 59,6 procent av inkomstpension och 7,0 procent av premiepension. År 2027 beräknas tilläggs pensionens andel ha minskat ner till 25,1 procent. Inkomstpension beräknas då utgöra 66,3 procent av utbetalningarna och premiepension 8,6 procent.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2024.

Tabell 48. Prognosjämförelse utgifter för ålderspensionssystemet. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2024	2025	2026	2027
Föregående prognosbelopp	393 985 000	410 551 000	426 573 000	449 501 000
Varav utgifter under utgiftstaket	366 631 000	379 925 000	392 908 000	412 124 000
Ändrade makroekonomiska antaganden		-209 000	-793 000	-2 214 000
Volym- och strukturförändringar	232 000	391 000	-352 000	-540 000
Ny regel				
Förändring av överföringar till EG				
Förändring av administrationskostnader	-564 000	-591 000	-614 000	-638 000
Ny prognos utgifter under utgiftstaket	366 299 000	379 516 000	391 149 000	408 732 000
Förändrad prognos för premiepensioner	6 000	614 000	579 000	712 000
Ny prognos	393 659 000	410 756 000	425 393 000	446 821 000
Differens i 1000-tal kronor	-326 000	205 000	-1 180 000	-2 680 000
Differens i procent	-0,1%	0,0%	-0,3%	-0,6%

Ändrade makroekonomiska antaganden

Den främsta makroekonomiska påverkan på utgifterna utgörs av förändringar i inkomstindex vilket påverkar inkomstpensionen och tilläggspensionen. Inkomstbasbeloppet används för att prognosticera intjänade pensionsrätter till inkomstpension och premiepension till de som ännu inte tagit ut sin pension.

Prognosen av inkomstindex har i förhållande till föregående prognos sänkts för år 2025–2027. Prognosen av inkomst- och tilläggspension följer dessa ändringar.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen av antal nyblivna pensionärer vid 66 års ålder 2024 och 2025 har höjts något på grund av utvecklingen hittills under året. Det höjer utgifterna de åren jämfört med föregående prognos. Antalet nyblivna pensionärer vid

66 år antas sedan minska 2026 i samband med att åldersgränserna höjs igen, medan antalet nyblivna pensionärer vid 67 år antas öka 2027 enligt ett liknande mönster som setts vid åldersgränshöjningarna 2023.

Förändring av administrationskostnader

Utfallet för 2023 avvek från tidigare prognos, främst gäller det de prestationsbaserade arvoden som blev lägre. Det sänker prognosen för administrationskostnaderna 2024–2027.

Förändrad prognos för premiepensioner

Aktiemarknadens utveckling under årets tre första månader höjer prognosen för framtida utbetalningar.

www.pensionsmyndigheten.se

